

NYTT ÅR, NYA ORD

Överklassafari, henifiera och visukal – har du koll på orden som dök upp och etablerade sig i vårt svenska språk förra året? Inte? Lugn, vi snabbguidar dig bland nyordslistorna så att du kan imponera på kollegorna i fikarummet!

Språket säger spännande saker om den tid vi lever i. För tio år sedan hade väl ingen förstått innebörden i verbet *zlatanera* ('dominera, 'klara något med kraft') medan vi i dag ganska lätt kan tänka oss hur ett sådant uttryck kommit till, vad det betyder och hur det ska användas. Ständigt dyker det upp nya ord och uttryck som fyller luckor vi inte ens visste att vi hade i våra ordförråd. Många av dem har sitt ursprung i stora världshändelser, vissa i nya samhällsfenomen. En del bildar vi direkt i svenskan, andra importeras från andra språk.

Språkrådet, Sveriges officiella organ för språkvård och språkpolitik, sköter den årliga insamlingen av nyord. Den sker främst genom bevakning av språket i massmedierna och inrapportering från allmänheten. Även Språktidningen samlar in och rapporterar kring nya ord i svenskan, och vi på Klarspråkskollen sitter som stolta spanare i deras nyordsgrupp.

HENIFIERA

Det mest omtalade och omdebatterade ordet år 2012 var väl ändå *hen*. "Fånigt" tyckte vissa som inte såg poängen med ett nytt könsneutralt pronomen i svenskan. Andra såg direkt användningsmöjligheterna och ordet fick snabbt spridning i medierna. Det ledde i sin tur till det nya verbet *henifiera*, det vill säga att 'byta ut pronomenen hon och han mot hen'.

VISUKAL OCH PEKSKÄRMSVANTAR

Nya produkter och tjänster i samhället kräver nya benämningar. Skaffade du till exempel *pekskrämsvantar* förra året: fingervantar som man inte behöver ta av sig när man använder telefonens pekskärm? Du kanske gick på *visukal*: en sorts teckenspråkig teaterform för både hörselskadade och hörande? Eller åkte du rentav på *överklassafari*: en bussresa till lite finare områden för att se hur folk lever där?

NYA DÅ – SJÄLVKLARA I DAG

Vilka nya ord som får långvarigt fäste och blir en självklar del av allmänspråket kan bara tiden utvisa. Här är en lista över ord som var nya då, men som vi knappast höjer på ögonbrynen inför i dag:

2002: *skimma, snippa, mms*

2003: *barnvagnsbio, stalka*

2004: *hbt, hjärtstartare, topsa*

2005: *blogga, hedersvåld, sudoku*

2006: *buda, regnbågsbarn*

2007: *Foppatoffel, klimathot, näthat*

2008: *geotagga, mikroblogg*

2009: *följare, spikmatta, sprita*

2010: *app, kaffeflicka, vuvuzela*

2011: *matkasse, padda*

Månadens fråga

FRÅGA: Hur böjer man egentligen ordet *muffins*?

SVAR: Engelskans pluralform har kommit att bli svenskans singularform – vi säger "en (eller ett) muffins". Och då blir böjningen så här: *en muffins, muffinsen, flera muffinsar, muffinsarna*. Alternativt: *ett muffins, muffinset, flera muffins, muffinsen*.